

Water volgens Wouter

(Rio)leren omgaan met risico's

Volledige zekerheid is niet te geven in rioleringsland. Daarom accepteren we dat er periodiek een overstorting plaatsvindt en hoort het er gewoon bij dat er af en toe water op straat staat of zelfs overlast veroorzaakt. Maar bij groot onderhoud en vervanging van riolering lijken we te streven naar nul-risico.

Is er een alternatief?

Naarmate we een risico kleiner maken, stijgen de kosten die daarvoor nodig zijn. Nul-risico is daarom vaak geen reële optie.

Geen schade? Te duur!

Als er nooit schade is, heb je teveel geld uitgegeven. Die conclusie kan je trekken als je bedenkt dat het wegnemen van het laatste beetje risico al gauw duurder is dan accepteren dat er heel af en toe schade ontstaat. Zo zou je op zoek kunnen gaan naar het optimum waarbij de totale maatschappelijke kosten het laagst zijn: de kosten van rioolvervangings en beheer en onderhoud plus de kosten van te verwachten schade en gevolgschade.

Geen simpel sommetje

De praktijk is echter niet zo eenvoudig in een sommetje te vatten. We weten nog veel te weinig van bezwijkmechanismen om de levensduur van rioolbuizen goed te kunnen voorspellen. Het gaat hierbij om statistiek waarbij niet alleen de sterkte van de buis, maar ook de bovenbelasting en de toestand van de omringende grond van belang zijn.

Ook is het moeilijk om in te schatten wat de schade en vooral ook de gevolgschade is als een rioolbuis kapot gaat. De buis moet gerepareerd of vervangen worden, lekkage heeft misschien gevolgen gehad voor de rwzi, ingestroomd zand moet uit de riolering verwijderd worden en mogelijk is een

fiets of auto beschadigd (of nog erger) door een gat in het wegdek. Voorts zijn er nog maatschappelijke kosten door wegoponthoud, onder meer tijdens herstelwerkzaamheden.

Riool en openbare ruimte

Alsof het nog niet ingewikkeld genoeg is, moeten we vervolgens ook nog de openbare ruimte betrekken bij de afweging of het riool vervangen of gerenoveerd moet worden. Als de straat open gaat, is dat een mooie gelegenheid om de rioolvervangings mee te laten liften. Maar hoe groot is de kans eigenlijk dat het riool het ook nog wel uithoudt tot de volgende wegvernieuwing? (Of willen we eigenlijk het riool vervangen om daarmee de kosten van wegrenovatie deels te dekken?)

Techniek en opinie

Bij het maken van keuzes gaat het niet alleen om techniek en kosten - ook beleving is belangrijk. In de praktijk hebben we er in Nederland veel geld voor over om een gevoel van onzekerheid weg te nemen. Hoeveel is het ons waard om te voorkomen dat burgers gaan klagen, de pers ons aanvalt en/of de publieke opinie zich tegen ons keert?

Aan het voorkomen van imagoschade zit dus een prijskaartje. Maar wat is een reële prijs om te betalen? Investeren in communicatie over risico's en daar draagvlak voor creëren, kan veel goedkoper zijn dan het 'uitsluiten' van risico's.

Bestuurlijke afweging

Als je al deze overwegingen bij elkaar brengt, moet je meer dan alleen appels en peren met elkaar vergelijken. Daarbij is vaak geen eenduidige rationele afweging te maken. Uiteindelijk zal bestuurlijk een knoop moeten worden doorgehakt: Wat doen we nu? Wat doen we later? Accepteren we het risico op schade? Mag er een kans zijn dat nu geld besparen tot extra kosten in de toekomst leidt?

Onze uitdaging

Die bestuurlijke afweging moeten wij vanuit ons vak voeden met zo nuchter mogelijke informatie. Dat is een mooie uitdaging - zeker in deze tijd waarin elke besparingskans moet worden aangegrepen. We kunnen daarbij slechts beperkt uitgaan van generieke afwegingen. Maatwerk is geboden om mogelijke besparingen boven tafel te krijgen. Dat maakt ons vak alleen maar leuker, maar we moeten wel op zoek naar manieren om het voor elkaar te krijgen met de schaarse mankracht die we hebben.

Leren omgaan met risico's betekent ook dat we niet altijd alles uit moeten willen zoeken, maar ook vertrouwen op ons eigen gevoel en het expert judgement van anderen. ■

*) Auteur is werkzaam bij DHV.